

VLACHANSKÉ NOVINY

V l a c h y

Ročník V.

Spravodaj č. 3/2010

Jeseň je jedno z najkrajších ročných období. Príroda je vymaľovaná do rôznych farebných odtieňov. Astronomicky sa začína jesennou rovnodennosťou (okolo 23. septembra), a končí sa zimným slnovratom (okolo 21. decembra). V meteorológii sa počíta ako celé mesiace september, október a november.

Jesenné pranostiky

Linda za letom plače, september si to odskáče.	Aké je počasie na 1. septembra, taký bude celý mesiac.
Alica sa do hmly halí, slnko na nás slabo páli.	Panny Márie narodenie, lastovičiek rozlúčenie.
Bystrík ľúbi tekvicu, slnko hladí udicu.	O Matúši ľahko na duši. Po svätom Matúši daj baranicu na uši.
Na svätého Václava býva blata záplava. Na Václava mráz nastáva.	Ľudomil nás nemá rád, z oblakov nám pustí vodopád. Keď na Michala prší, nebude veľkej zimy do Vianoc.
Jasné nebo v noci pred Michalom zvestuje, že po ňom treskúca zima nasleduje. Michal zimu dýchal.	Ak sú na Michala lastovičky tuná ešte, tak sa tuhej zimy ľudia viac netešte.
September je krásny ako kvet a ovocie v ňom sladké ako med.	Ak sa osy v septembri tlačia do príbytkov, prorokujú tuhú zimu.

Starostovým perom

Činnosť obecného úradu v posledných mesiacoch je vo zvýšenej miere venované na minimalizáciu následkov výrazných klimatických zmien v podobe extrémnych privalových dažďov, ktoré výrazne zasahujú do pokojného života našich občanov.

Najviac je ohrozená miestna časť Krmeš, kde každá ulica si vyžaduje špecifické protipovodňové opatrenia. Z uvedeného dôvodu, bol aj uskutočnený verejný hovor, kde sme sa snažili vzájomne informovať o povodňovej situácii a protipovodňových riešeniach.

Z prvých opatrení, a myslím aj účinných, bola realizácia zemných prác vo svahu nad senníkom, ktorá odrazila privalovú vodu na bývalé Štátne majetky, čím sa odľahčila ulica starého Krmeša (p. Glonek a ostatní). Ďalej bolo zrealizované prehĺbenie časti potoka pri bytovkách v Krmeši, čím sa dosiahli lepšie odtokové pomery drenážneho systému na novej ulici.

V starom Krmeši je odsúhlasený zámer protipovodňovej ochrany a to „Odvodnenie prístupovej poľnej cesty k záhumenkám a odvodnenie cesty ku kultúrnemu domu, na ktorom sa technicky v súčasnosti pracuje s tým, že realizácia bude zabezpečená do konca roka v rozsahu čo nám dovoľia finančné zdroje obce. Tieto opatrenia by mali zlepšiť podmienky bývania v priestore Jednota; p. Bajaček, p. Ďuriš a blízke okolie, ale hlavne výrazné zlepšenie prístupovej komunikácie do kultúrneho domu.

Problemátike protipovodňových opatrení sa venujeme aj v ostatných častiach obce, a to vo Vlachoch, kde boli zaplavené – nová ulica (problém hôrka), p. Hric a pri kultúrnom dome Vlchy, ako aj miestna časť Vlašky – nová ulica. Problematika je veľmi náročná na čas, technické riešenia a financovanie v naviazanosti na územný plán obce, ktorý je nutné doplniť o protipovodňové opatrenia (zosuvy pôdy v časti Hôrka a nová ulica v Krmeši). Riešenia problematiky protipovodňových opatrení a prác sa zúčastnilo aj Povodie Váhu, ktoré v čase vegetačného kľudu v roku 2010-2011 zabezpečia výrub brehových porastov na toku Kľačianka v k. ú. Vlchy a k. ú. Krmeš, ako aj prehĺbenie koryta Kľačianky v intraviláne obce Vlchy a koryta potoka v Krmeši pri bytovkách.

Momentálne sa pripravuje „Povodňový plán obce“, ktorý v mesiaci október musí mať obec schválený.

Chcel by som poďakovať všetkým občanom, ktorí sa svojou aktivitou pričínili odstraňovať povodňové škody, hlavne hasičom z DHZ Krmeš a Vlašky, ktorí svojou technikou prispeli k zníženiu následkov povodňovej situácie.

V súčasnosti sa obec zaoberá možnosťou predĺženia vodovodnej siete priemeru 100 mm v dĺžke cca 130 m s Liptovskou vodárenskou spoločnosťou L. Mikuláš. Ide o predĺženie vodovodnej siete vo Vlachoch na ulici od p. Feketíka, pre zabezpečenie výstavby rodinných domov inžinierskymi sieťami.

Čo sa týka Materskej školy vo Vlachoch, boli tam zrealizované úpravy hlavne v kuchynskej časti, čím sa odstránili niekoľkoročné pripomienky Regionálneho úradu verejného zdravotníctva L. Mikuláš (úprava nerezových umývadiel, chladiace zariadenie) a v neposlednej miere sa aj uľahčila práca zamestnankýň materskej školy.

Pre zabezpečenie vzhľadu obce neustále aktivujeme organizácie, ktoré svojou činnosťou môžu k tomu prispieť - ako Okresná správa ciest L. Mikuláš (znovu orezávanie stromov na trase Krmeš – Ľubel'a, vyrovnanie zábradlia, odvoz zosuvu pôdy pri studničke vo Vlachoch, asfaltovanie, atď), Slovak Telekom (demontáž nepotrebných stĺpov v m. č. Krmeš), Národná diaľničná spoločnosť (vyčistenie priepustov Kľačianky pod diaľnicou).

Zvýšená pozornosť obce na kosenie vlastníkov v katastri obce prispieva k zlepšeniu vzhľadu.

Zviditeľnenie a propagáciu obce zabezpečujeme vydaním publikácie o obci Vlchy a blízkom okolí, na ktorú sme získali finančné prostriedky z Nadácie Dexia banky Slovensko, ktorej vydanie bude zrealizované v mesiaci október.

Aj napriek nepriaznivým klimatickým podmienkam, bolo obcou zorganizovaných a zabezpečených množstvo kultúrnych, kultúrno-športových a technicko-športových aktivít, o ktorých sa dočítate v ďalších článkoch našich novín. Týmto by som chcel poďakovať všetkým organizátorom, sponzorom a účinkujúcim za aktívny prístup.

Starosta obce Ladislav GUOTH

UZNESENIA

Uznesenia prijaté na III. riadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva obce Vlachy v roku 2010
konaného dňa 6. 7. 2010 v priestoroch obecného úradu.

Uznesenie č. 98/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo **s c h v a ľ u j e** program riadneho zastupiteľstva s pripomienkami.

Uznesenie č. 99/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo

- a) **berie na vedomie** správu z odbornej prehliadky plynovej kotolne,
- b) **u k l a d á** starostovi obce zabezpečiť odstránenie závad z revízií plynovej kotolne a rozvodu plynu vrátane plynovej stanice do 15. 10. 2010.

Uznesenie č. 100/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo

- a) **berie na vedomie** správu o činnosti knižnice za roky 2008, 2009, 2010,
- b) **s c h v a ľ u j e** výšku príspevku na knižnicu vo výške 200 € na rok 2010.

Uznesenie č. 101/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo **u k l a d á** obecnému úradu vo Vlachoch, zabezpečiť inzerát prostredníctvom Vlachanských novín pre občanov obce a neskôr v týždenníku Liptov.

Uznesenie č. 102/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo

- a) **s c h v a ľ u j e** odpredaj obecného bytu za podmienok:
 - počiatočný vklad 10 % z hodnoty bytu
 - mesačná splátka 250 € (70 € - nájomné, 180 € - splátka úveru)
 - výpovedná lehota do 2. mesiacov po neuhradení splátky
- b) **u k l a d á** obecnému úradu v spolupráci s advokátskou kanceláriou vypracovať kúpnopredajnú zmluvu na predmetný byt
- c) **u k l a d á** obecnému úradu predložiť poslancom návrh zmluvy na posúdenie
- d) **z a v ä z u j e** kupujúcu k spoluúčasti na trovách vzniknutých OÚ Vlachy pri vybavovaní náležitostí spojených s predajom bytu

Termín: 10. 8. 2010

Uznesenie č. 103/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo

- a) **berie na vedomie** informáciu o novozavedenom spoji SAD z Ľubele do Vlách v nepárne týždne, o ktorom informoval starosta obce,
- b) **u k l a d á** obecnému úradu odoslať žiadosť o výpoveď na ukončenie spoja SAD z Ľubele do Vlách. Termín: 28. týždeň

Uznesenie č. 104/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo

- a) **berie na vedomie** správu o možnosti odkúpenia pozemkov od p. Kováčovej a

- b) **u k l a d á** starostovi obce ďalej jednat' o možnosti odkúpenia.

Uznesenie č. 105/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo **s c h v a ľ u j e** starostlivosť o verejné osvetlenie nasledovne:

pre Vlachy – p. Jozef Poliak
pre Krmeš – p. Miroslav Hric
pre Vlašky – p. Juraj Stankoviansky
za jednorázovú ročnú odmenu po uplynutí roka vo výške 50 €.

Starostlivosť bude realizovaná vo forme odstraňovania porúch vzniknutých následkom poveternostných podmienok(vietor, dážď, búrka...) v oblasti ovládania chodu verejného osvetlenia. Väčšie opravy (výmena svietidiel, žiaroviek.....) sa budú riešiť dodávateľsky.

Uznesenie č. 106/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo **u k l a d á** starostovi obce a členom výboru Dobrovoľnému hasičskému zboru Vlachy – Krmeš zorganizovať stretnutie s pánom Hlavatým Ervínom v tejto veci.

Uznesenie č. 107/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo

- a) **s c h v a ľ u j e** povodňový príspevok rodine Slavkovským z m. č. Vlašky v hodnote do 200 €,
- b) **u k l a d á** obecnému úradu dohliadať na efektívne využitie finančných prostriedkov rodinou Slavkovských. Termín: 30. 9. 2010

Uznesenie č. 108/2010/03R

Obecné zastupiteľstvo

- a) **berie na vedomie** informáciu o podmývaní brehu k p. Kuskovi v m. č. Krmeš,
- b) **u k l a d á** starostovi obce vyvolať jednanie s Povodím Váhu o úprave koryta potoka Kľačianka

Uznesenia prijaté na IX. mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva obce Vlachy v roku 2010
konaného dňa 9. 8. 2010 v priestoroch obecného úradu.

Uznesenia č. 109/2010/9M až 121/2010/9M sú pozastavené z dôvodu nepodpísania starostom obce do 10 dní od schválenia obecným zastupiteľstvom, pretože neboli včas vypracované a predložené na podpis.

Uznesenia prijaté na X. mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva obce Vlachy v roku 2010
konaného dňa 27.8.2010 v priestoroch obecného úradu.

Uznesenie č. 122/2010/10M

1): Obecné zastupiteľstvo **berie na vedomie** informáciu starostu obce o pozastavení výkonu uznesení č. 109/2010/09M až 121/2010/09M. Podľa § 12 ods.11 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení „Nariadenie a uznesenie obecného zastupiteľstva podpisuje starosta najneskôr do 10 dní od ich schválenia obecným zastupiteľstvom.“ Dôvodom nepodpísania prijatých

uznesení bolo včasné nevypracovanie a nepredloženie písomných vyhotovení prijatých uznesení na podpis.

2): Tento bod bol pre zdĺhavú diskusiu posunutý na záver rokovania. V závere rokovania sa poslanci opätovne k bodu vrátili. Podľa § 12 ods.7 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení na schválenie uznesenia OZ je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov, čo v tomto prípade nebolo splnené.

1): Obecné zastupiteľstvo **p o t v r d z u j e** pozastavené uznesenia č. 109/2010/09M až 121/2010/09M.

Uznesenie č. 124/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo v súlade s § 11 ods.4 písm. i) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a v súlade s § 4 ods. 4 zákona č. 253/1994 Z.z. o platových pomeroch starostov obcí **u r č u j e** rozsah výkonu funkcie (úväzok) starostu obce Vlachy na **70%** pre celé budúce funkčné obdobie a plat v pomernej časti zodpovedajúcej rozsahu vykonávanej funkcie.

Uznesenie č. 125/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo

1. b e r i e n a v e d o m i e informáciu finančnej komisie k predloženému návrhu programového rozpočtu obce Vlachy na roky 2010 až 2012.

2. u k l a d á členke finančnej komisie I. Madliakovej vypracovanie zápisnice zo zasadnutia komisie dňa 20.8.2010.

T: do 30.8.2010 predložiť poslancom

Uznesenie č. 126/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo **b e r i e n a v e d o m i e**

zverejnený programový rozpočet obce Vlachy na roky 2010 až 2012.

Uznesenie č. 127/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo **b e r i e n a v e d o m i e**

informáciu o priebehu prác na zostavení záverečného účtu obce za rok 2009.

Uznesenie č. 128/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo

1. s ú h l a s í s predloženým návrhom riešenia na rekonštrukciu odvodnenia „starého“ Krmeša, s tým

súvisiacou rekonštrukciou príslušných komunikácií a s návrhom rozpočtu výdavkov na realizáciu tejto rekonštrukcie,

2. s c h v a ľ u j e výdavok z rozpočtu obce na rok 2010 vo výške 23.000 EUR na realizáciu rekonštrukcie podľa bodu 1 tohto uznesenia z prostriedkov peňažných fondov obce,

3. p o v e r u j e starostu obce zabezpečením realizácie rekonštrukcie v súlade s predchádzajúcimi bodmi tohto uznesenia.

Uznesenie č. 129/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo **s c h v a ľ u j e** Všeobecne záväzné nariadenie č. 10/2010 o pravidlách hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Vlachy.

Uznesenie č. 130/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo **u k l a d á** pracovníčke OÚ Dagmar Chvojčkovej preveriť skutočnosť, či dokument o správe a prevádzkovaní cintorínov schválený uznesením č.14 z 19.6.2008 je skutočne VZN alebo sa jedná o prevádzkový predpis. Zistiť, čo bolo zaslané na regionálny úrad.

Uznesenie č. 131/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo **b e r i e n a v e d o m i e** správu stavebnej a územnoplánovacej komisie o stave, rozpracovanosti a navrhovaných zmenách návrhu Územného plánu obce Vlachy.

Uznesenie č. 132/2010/10M

Obecné zastupiteľstvo **b e r i e n a v e d o m i e**

1): žiadosť poslanca Gejdoša o písomné predloženie všetkých pokút, ktoré za rok 2010 zaplatil OÚ Vlachy.

Termín: najbližšie rokovanie OZ

2): žiadosť poslankyne Moravčíkovej, v akom stave sa nachádza predaj bytu pani Halčinovej.

Starosta obce vysvetlil momentálny stav a prisľúbil osobné stretnutie s pani Halčinovou.

3): informáciu starostu obce o pripravovanom verejnom hovore v miestnej časti Krmeš, o pripravovanej investícii pri KD Krmeš a celkovej situácii po nedávnych povodniach.

Súť až o najkrajší balkón - okno

Hlasovať môžete prostredníctvom internetu na adrese : **obecvlachy@citycom.sk** alebo priamo cez stránku obce **www.vlachy.sk**, kde v záložke Kontakt je nainštalovaná adresa priamo na nás, stačí len Váš kontakt, meno a priezvisko, alebo hlasovať lístkom do priloženej krabice v obchode. Na lístoček alebo do správy napíšte meno a priezvisko vášho kandidáta. Hlasuje sa osobitne za najkrajší balkón a osobitne za najkrajšiu záhradku. Výhercov odmeníme v decembrovom čísle Vlachanských novín.

Tkanie kobercov a plátna u nás v dedine

Tkanie kobercov a ľanu patrilo v minulosti neodmysliteľne k životu takmer každej domácnosti vo všetkých troch miestnych častiach našej obce. Pestovanie a spracovanie ľanu bolo súčasťou poľnohospodárskych prác našich starých rodičov a rodičov. O kvalite týchto doma vyrobených utierok, uterákov, plachiet, či obrusov svedčí aj to, že niektoré nám slúžia ešte aj dnes.

Teraz sa väčšinou tkajú doma už len koberce, ktoré sú veľmi praktické pre svoju jednoduchú údržbu a dokážu zútulniť náš domov.

Ako sa postupne vytrácali tkané koberce z našich domovov, tak sa aj strácala potreba tkať a v druhej polovici minulého storočia sme sa mohli s týmto remeslom stretnúť už len ojedinele v Krmeši u tety Z. Moravčíkovej (Gemerky), vo Vlachoch tety M. Petercovej a tety V. Tomovej, vo Vlaškách vyše 90-ročnej p. M. Sirotiakovej, ktorá ešte aj minulé Vianoce sedela pri krosnách. Dnes tkajú u nás p. Kurajdová v Krmeši a p. Kubáň vo Vlaškách.

Ku tkaniu na krosnách sme sa zatiaľ na stretnutiach nášho združenia nedostali, ale s deťmi sme už skúšali jednoduchú tkáčsku techniku - výrobu lietacích šnúrok (cigánske tkanice), ktoré sa v minulosti používali miesto opaskov do nohavíc, či stužiek do vlasov. Viem, že mnohé z detí si ich robili aj doma a trénovali si tak svoje prsty a vyrábali jednoduché darčeky.

Spracovanie ľanu bolo tiež na programe jedného popoludnia, keď nám p. M. Petercová s p. A. Griešovou ukázali ako máme obúchať tobolky z ľanu, vytrepať ho, vyčesať na koníkov a upriať z vlákien nitku. V rámci vychádzky si prišli vyskúšať aj deti materskej školy prácu s ľanom. Pre mnohé z nich bolo prekvapením, že nežný modrý kvietok, ktorý sa dnes pestuje ako okrasná rastlina sa využíva na výrobu textilu.

OZ - M. Strmenská

Stretnutia združenia

- každý **nepárny** utorok o 16.30 hod. v kultúrnom dome vo Vlachoch
- pracovať budeme s prútím, pedikom, slamou, šúpolím, hodvábom a inými materiálmi

Prísť môže každý, kto má záujem vyskúšať si prácu s týmito materiálmi, a stráviť príjemné a užitočné popoludnie.

Vianočné popoludnie

Tradičné „Vianočné popoludnie“ bude 11. decembra 2010 zamerané na výrobu slamených vianočných ozdôb, ikebán a pečenie medovníkov.

OZ

Pomoc pri povodniach

V sobotu večer 31. 7. 2010 sa z ničoho nič strhla silná búrka. Dážď bol taký silný, že v starom Krmeši na kopci sa vytvárali malé potoky, ktoré sa dolu cestou valili do dvorov. Najviac postihnutí boli Glonekovci a Moravčíkovci, ale aj celá ulica. Voda z kopca brala so sebou štrk, kamene, hlinu a upchala tak rúry a odvodňovacie kanále. S pomocnou rukou prišli hasiči, ktorí sa snažili vodu odkloniť, prípadne odčerpať. Vďaka nim sa dostal živel pod kontrolu. Ale ani na konci Krmeša to nebolo inakšie. Malý potôčik pri bytovkách sa zmenil na poriadnu rieku a podmýval brehy. Celá nová ulica, ktorá má odvodňovacie rúry cez záhrady, bola pod vodou. Voda bola jednoducho všade. Po kalamite sa všetko vyčistilo za pomoci nezamestnaných a dobrovoľníkov. Druhá búrka s veternou smršťou prišla 16. 8. 2010, ktorá narobila väčšie škody. Vietor vyvrátil niekoľko stromov - pri p. Matiašovskej, pred obecným úradom, pri kaštieli, ale aj v záhrade p. Kasanickej, kde odlomená polovica smreka spadla rovno do potoka. Následné krupobitie poslalo celú obec do biela, zničilo úrodu a zanechalo po sebe obrovské mláky v záhradách, o plných pivniciach vody ani nehovoriac. Viac obrázkov nájdete na www.vlachy.sk v albume Veľká voda... Z dôvodu obrany a ochrany nám obvodný úrad zaslal varovné signály, ktoré sa vyhlasujú pri rôznych mimoriadnych udalostiach. Prosím, dôkladne si to prečítajte, pretože v prípade ohrozenia obecný úrad bude sirénou toto ohrozenie oznamovať.

VAROVNÉ SIGNÁLY CIVILNEJ OCHRANY

Varovný signál : **VŠEOBECNÉ OHROZENIE**

Tón sirén : **2 - minútový kolísavý tón**

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRI OHROZENÍ ALEBO VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI, AKO AJ PRI MOŽNOSTI ROZŠÍRENIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

Varovný signál : **OHROZENIE VODOU**

Tón sirén : **6 - minútový stály tón**

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRED NIČIVÝMI ÚČINKAMI VODY

Signál : **KONIEC OHROZENIA**

Tón sirén : **2 - minútový stály tón bez opakovania**

KONIEC OHROZENIA ALEBO KONIEC PÔSOBNIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

Signál : **VZDUŠNÝ POPLACH**

Tón sirén : **2 - minútový kolísavý tón**

**POČAS VOJNY A VOJNOVÉHO STAVU OHROZENIE
V PRÍPADE MOŽNÉHO VZDUŠNÉHO NAPADNUTIA ÚZEMIA ŠTÁTU**

Varovný signál sa ihneď po jeho skončení dopĺňa slovnou informáciou vo vysielaní rozhlasových a televíznych staníc alebo miestnych informačných prostriedkoch obce.

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa alebo teroristický útok.

Ohrozenie je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Preskúšavanie týchto systémov vykonáva Ministerstvo vnútra SR prostredníctvom Koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému každý druhý piatok v príslušnom kalendárnom mesiaci o 12.00 hodine. V súlade so zákonom NR SR č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č.388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany.

Z e-mailu odboru Civilnej obrany a Krízového riadenia Obvodného úradu v Liptovskom Mikuláši

Na základe pokynov nadriadených orgánov vydaných SHMÚ Bratislava a zverejnených na web stránke SHMÚ : www.shmu.sk si má obec **pravidelne sledovať túto web stránku SHMÚ a prietoky vodných tokov pretekajúcich našou obcou alebo mestom, a v prípade nutnosti prijímať a vykonávať príslušné opatrenia na ochranu obyvateľstva pred povodňami v zmysle zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.**

Pomoc pre ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím.

Základným právnym dokumentom, ktorý garantuje pomoc pre starých alebo ťažko zdravotne postihnutých občanov je Zákon č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V plnom znení ho všetci nájdete na internete – www.zbierka.sk, www.zakony.sk, či na stránka ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny.

Momentálne robím na ÚPSVaR v Liptovskom Mikuláši, na posudkovom oddelení pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím a za tých 8 mesiacov, čo som tam, som zistila, že veľa ľudí nevie, ako si môže aspoň trochu zmierniť svoje problémy a na čo všetko majú chorí a starí ľudia nárok, pretože nie každý má čas alebo sa vie orientovať v zákone a nie každému je všetko jasné.

Prvým krokom je prísť na naše oddelenie so zdravotnou kartou, kde by nemali byť lekárske nálezy staršie ako pol roka, v niektorých diagnózach rok. So zdravotnou kartou pôjdete za jedným z našich dvoch posudkových lekárov (Mudr. Sviteková alebo Mudr. Hanzlíková), ktoré Vám presne povedia, ktoré nálezy treba prefotiť a aký príspevok Vám vyjde alebo či Vám vyjde aspoň preukaz ťažko zdravotného občana (so sprievodcom alebo bez neho). Na základe tohto preukazu potom máte nárok na zľavu v cestovnom, či na zľavy v súvislosti s poplatkami v obci (každá obec poskytuje rôzne zľavy – daň z nehnuteľnosti, odvoz smetí, daň za psa a pod.) alebo na to, aby ste nemuseli platiť za televíziu a a rozhlas, zľavy poskytujú aj rôzne športové zariadenia (lebo nie každý zdravotne postihnutý je len starý človek), či môže slúžiť na zľavu na vstupnom rôznych kultúrnych podujatí. Vždy sa všade treba pýtať, či a ako sa dá preukaz využiť.

Väčším problémom (v prehľade) pre postihnutých sú príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Pre prehľad uvádzam ich neúplný zoznam (tie najčastejšie využívané).

1. **Peňažný príspevok na osobnú asistenciu** – môže sa poskytovať od 6 do 65 rokov, nemôžu ju však vykonávať najbližší príbuzní. Priznáva sa napr. občanom, ktorí sú na invalidnom vozíku, sú ako tak sebestační a potrebujú pomoc len v niektorých úkonoch.
2. **Peňažný príspevok na kúpu pomôcky** – tu ide o kúpu tých pomôcok, ktoré sú viazané na konkrétny zdravotný problém – napr. zdvíhacie zariadenia, stoličkový výťah na schodiská,

slepecké hodinky, mobily pre nepočujúcich, počítače pre deti s poruchami jemnej motoriky, televízor s teletextom a signalizačné zariadenie pre sluchovo postihnutých, načúvacie aparáty, čítacie lupy, mikrovlnky a mixéry pre ľudí s poruchami príjmu potravy, sondami zo žalúdka a množstvo ďalších iných pomôcok. Finančne najnáročnejšou pomôckou je **peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla**. Tento (v maximálnej výške 6638,79 Eura) sa poskytuje výlučne osobám, ktoré sú odkázané na individuálnu prepravu (čo znamená, že nedokážu samé nastúpiť a vystúpiť do vlaku alebo autobusu) a zároveň pracujú alebo študujú. **Príspevok na benzín** sa môže poskytovať aj nepracujúcim a neštudujúcim občanom, viaže sa taktiež na odkázanosť na individuálnu prepravu, ale na to, aby ho človek dostal je potrebné, aby minimálne 2-3x týždenne pravidelne mal rôzne aktivity (kluby dôchodcov, práca v záujmových združeniach, rôznych iných organizáciách, návštevy plavárne, rehabilitácie a pod). Príspevok na prevádzku osobného motorového vozidla (ako je jeho úplný názov) sa neposkytuje občanom, ktorí majú priznaný príspevok na opatrovanie, pretože tento príspevok sa poskytuje najťažšie postihnutým občanom a to vylučuje, aby imobilný alebo inak postihnutý človek mával 3x v týždni pravidelnú záujmovú alebo inú občiansku aktivitu. Tu dochádza aj k najčastejším „konfliktom“ medzi nami a klientmi, resp. ich príbuznými.

3. **Peňažný príspevok na prepravu** – laicky napísané, ide o preplácanie taxi služby v limite 51,02% zo sumy životného minima mesačne. Slúži pre občanov, odkázaných na individuálnu prepravu na pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo občianske aktivity. Občan, ktorému sa poskytuje, nesmie vlastniť osobné motorové vozidlo a nesmie poberať príspevok na benzín.
4. **Peňažný príspevok na úpravu rodinného domu, bytu, garáže** – ide napr. o príspevky na úpravu kúpeľne na bezbariérovú pre ľudí, ktorí majú postihnutie v oblasti mobility, orientácie a ktorí majú problém vstúpiť a vystúpiť z vane. Pri tomto príspevku sa mení vaňa za sprchovací kút, poskytujú sa nové batérie, obklady stien a podlahy, ale pozor, nesmie ísť o vybudovanie novej kúpeľne alebo nového zariadenia, vždy musí ísť o demontáž vane a jej náhradu za sprchovací kút alebo za uníženú vaňu. Tento príspevok sa môže dať využiť aj na úpravu vchodu do domu, či garáže, toto sa týka hlavne ľudí bezvládných, ktorí sú odkázaní na používanie invalidného vozíka.
5. **Peňažný príspevok na opatrovanie** – nechala som si ho nakoniec, pretože je niečím, čo sa v poslednej dobe veľmi zneužíva a slúži často na prílepšenie si pre nezamestnaných ľudí (viem, keby bolo viac práce ...). Priznáva sa občanom, ktorí sú zo 6 stupňov odkázanosti na jeho 5. alebo 6. priečke a ktorí potrebujú riadnu a celodennú, 24 hodinovú opateru buď z dôvodu choroby alebo vysokého veku. Z mojich vlastných skúseností si ho zaslúžia všetci, ktorým ho odporučí posudková lekárka. Avšak, z návštev v domácnostiach, ktorých mám za sebou viac než dosť, hlavne po dedinách, tieto príspevky poberajú ľudia, ktorí sa o starého alebo chorého človeka neobzrú ako je deň dlhý, nachádzam staručké tetušky v špíne, neporiadku, v nezakúrených izbách a kuchyniach, bez pripraveného teplého jedla, bez kontaktu

s blízkym, ktorý za toto všetko berie peniaze od štátu. Trúfam si povedať, že mnoho vnukov a vnučiek, neterí, neviest donedávna ani nevedelo, že ich blízky príbuzný potrebuje pomoc. Akonáhle sú za tým peniaze, počet žiadostí o opatrovanie nám rapidne narástol. Kvalita poskytovaných služieb chorému a starému človeku však poklesla. Preto kolegovia z oddelenia kompenzácií čoraz častejšie vyražajú do terénu a úroveň starostlivosti o človeka osobne preverujú.

Poskytovanie všetkých uvedených príspevkov je viazané na príjem občana a preto sa môže stať, že ich v komplexných posudkoch navrhneme, ale nie sú vyplácané z dôvodu vyššieho príjmu človeka.

Mgr. Dagmar Bruncková

Zvýšenie od 1. 7. 2010

Mesačná suma životného minima.....	185,38 € (zvýšenie o 0,19 €)
Ďalšia spoločne posudzovaná osoba	129,31 € (zvýšenie o 0,13 €)
Zaopatrené neplnoleté dieťa a nezaopatrené dieťa	84,61 € (zvýšenie o 0,19 €)
Daňový bonus	20,02 € (zvýšenie o 0,02 €)
Ročný daňový bonus	240,12 € [(20€ x 6) + (20,02 x 6)]
Štipendiá žiakov SOŠ, OU do výšky 65% sumy život. minima	55 € (65% z 84,61 €)
Nezdaniteľná časť základu dane.....	3559,30 € (19,2-násobok sumy život. minima)
Nezdaniteľná suma na manželku	3559,30 € - vlastný ročný príjem manželky
Výška ročných zdaniteľných príjmov	1779,65 €

Keňa mi chýba stále viac

Pred niekoľkými dňami som svojím priateľom poslala mailom fotku ženy z afrického Burundi, kde bola v tomto roku na misii moja priateľka a zároveň niekto, koho si vysoko vážim – Mária Čierna. Známa z práce pre OSN, UNHCR, v práci s utečencami a v médiách. V tvári fotky tej ženy sa dal prečítať celý jej ťažký život, ktorých žije väčšina afrických žien. Vystihla touto fotkou všetko. Je rozdiel ísť do Afriky na týždňovú dovolenku a vidieť len to najkrajšie a je rozdiel tam žiť pol roka a vidieť a vnímať to, čo môže vidieť len niekto, kto je súčasťou života tých najbiednejších. Koľko bolesti sa dá v ich tvárach prečítať, to si väčšina z nás nevie ani predstaviť. Dennodenne mi rezonuje v ušiach bubnovanie bubnov, ktoré som v Keni počúvala a ktoré ma často skoro ráno budili a oznamovali, že tam

niekde v diaľke opäť zomrel človek. Možno to bol starý a chorý muž, možno zomrela žena pri pôrode alebo malé dieťa od hladu. Chýba mi ten jednoduchý život v krajine, kde 12 hodín svieti slnko a 12 hodín je hlboká noc, kedy sa hviezdy dajú takmer dotknúť rukou a kde aj mesiac svieti inak. Krajina krásnej prírody, krajina bohatstva a neskutočnej biedy, krajina radosti, smiechu a nádherných ľudových afrických piesní, krajina pokoja a viery v Boha. Toto všetko mi chodí myslou, keď žijem svoj obyčajný ľudský život v bohatej Európe, aj keď v jej chudobnejšej časti. Ubíjajú ma nenávistné medziľudské vzťahy, faloš, ohovárania, neúprimnosť, snaha podraziť človeka, kde sa len dá. Mojim kolegom v nemocnici, kde som pracovala, som musela často vysvetľovať, že nie každý biely človek je bohatý, že oni ma tak síce vnímajú, ale ja vidím aj to, čo si oni nechceli uvedomiť. A to skutočnosť, že oni sú bohatší, ako

my. Nie materiálne, ale duchovne určite. Pri príchode do práce sme si všetci podávali ruky a navzájom sme sa pýtali, ako sa máme a či sme zdraví. Neboli to len frázy. Bol to skutočný záujem o človeka. Moja priateľka Shida a jej malá dcérka, o ktorých som vám písala v poslednom čísle našich novín už od druhu a otca, ktorý ich psychicky týral, odišli. Shida sa vrátila do rodnej dedinky k svojmu otcovi a začala študovať na Gusii institut. Po skončení bude z nej kvalifikovaná sekretárka a vzdelanie jej umožní nájsť si dobrú prácu. V škole sa jej veľmi páči, písala mi, že konečne nemá žiadny stres a po zlom období je opäť šťastná. Malá Kate chodí zase do škôlky. Chcem sa za ňu poďakovať všetkým tým spoluobčanom, ktorí poslali akúkoľvek finančnú čiastku na jej štúdium na účet, ktorý som uviedla, ale neviem ich menovite vyzdvihnúť a chcem sa poďakovať aj tým spoluobčanom, ktorí mi osobne doniesli svoje príspevky, celkom 70 Eur (t.j. 7000 kenských šilingov, čo sú 3 Shidine mesačné platy). Moja vďaka teda patrí Janke Molekovej, Ondrovi Zigovi,

p. Oľge Brunckovej, p. Oľge Trnovskej, p. Marte Jančovej, rodine Ferleťákovkej, Jelke Hlavatej a mojim najbližším. Keďže zbierka, ktorú vyhlásila moja kamarátka prostredníctvom jej detskej organizácie Fénix ešte nie je ukončená, tieto peniaze zašleme Shide koncom roka. „Bless you“. Žehnám Vám. To Vám odkazuje Shida a pridáva svoje srdečné pozdravy. Ďakujem Vám aj ja.

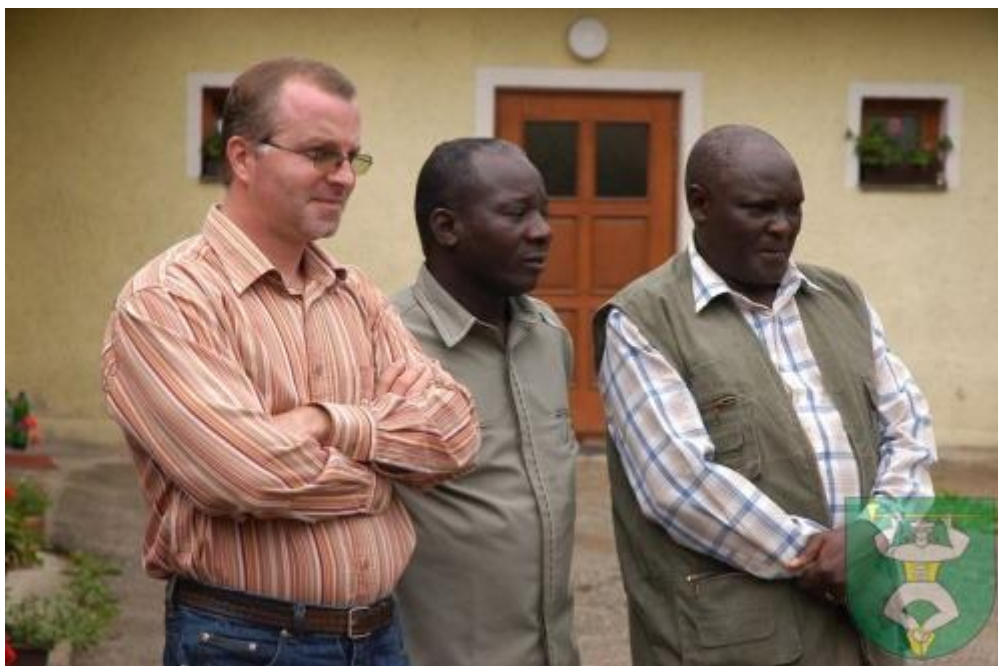
Počas môjho pobytu v Keni som sa zoznámila s Martinom, kňazom, ktorý žije a pracuje v Eldorete, meste vzdialenom od Muhoroni 2 a pol hodiny na matatu. Je tam už desiaty rok a odvádza neskutočnú prácu. Keďže sme obidvaja z hornatého severného Slovenska a nespájajú nás len bryndzové halušky (čo by sme v Keni boli za ne dali!), ale aj hlboké sociálne cítenie, zostali sme v kontakte. V závere môjho príspevku uvádzam s jeho súhlasom príspevok z obecných novín v Terchovej, ktorý vznikol počas jeho návštevy rodnej obce v minulom roku.

Avšak, aby ste nemali pocit, že sa na túto africkú krajinu pozerám len jednostranne, treba uviesť aj fakt, že pred tromi rokmi boli v krajine veľké nepokoje v súvislosti s prezidentskými voľbami, kedy sa pálili celé ľudské obydlia, kedy sused zabíjal suseda a kedy sa vraždili ľudia len preto, že patrili do rôznych kmeňov. Áno, aj moja prvá reakcia bola taká, že som to odsúdila a povedala som nahlas, že v tomto tisícročí a takéto barbarstvá, že to je problém len Afriky, ale na

druhej strane som si na to hneď uvedomila, že nie je to až tak veľmi dávno, kedy v Európe zúrila občianska vojna v Juhoslávii alebo sa vraždili nevinné deti v ruskom Beslane. A to si Európa a zvyšok bohatého slova hovoria „že sme civilizovaní“. Keňa prešla obrovským vývojovým skokom, veď kým ešte v roku 1962 tam vládlo otroctvo, za necelých 50 rokov sa zmenila na demokratickú krajinu. Ibaže ich demokracia je ešte veľmi krehká a poznamenaná vysokou korupciou a krajina má veľké problémy, ktoré súvisia práve s týmto rýchlym vývojovým skokom. Preto je tam každá misijná pomoc vítaná. Ľudí treba učiť zodpovednosti za vlastný život. A to je proces, ktorý potrvá ešte roky.

Martin Cingel – V Keni sa už cítim ako doma

Martin, odlietaš naspäť do Kene. Ako si prežil tri mesiace dovolenky na Slovensku?

Prišiel som na Slovensko, aby som si viac-menej oddýchol, nie fyzicky, ale najmä psychicky. Moja dovolenka spočívala aj v tom, že navštívim dobrodincov, niekde som mal misijnú animáciu, tak ako tu v Terchovej, aby sa ľudia oboznámili, čo sa udialo v Keni za posledné tri roky, čo sa tam robí. Keďže mám v Keni rozbehnutý nový projekt študentský domov, tak som musel opätovne absolvovať pracovné stretnutia s ľuďmi, ktorí ten projekt podporujú. Preto som trochu cestoval, neskôr navštívil rodinu, známych. Cestoval som teda viac, ako som chcel, ale niekedy to nejde, keď je človek v takejto službe.

V decembri 2007 boli v Keni nepokoje. Popíš, čo sa tam vtedy dialo.

Médiá o udalostiach písali, aby to mohli dať na prvú stranu, čo je vlastne ich prácou. Informovali teda svet o tom, čo sa v Keni dialo. Išlo o oblasti, kde pracujem, a tak som sa stal priamym účastníkom diania. Mnohí novinári mi telefonovali, avšak išlo len o mediálny záujem; niekedy sa mnohé udalosti zveličili, ale situácia bola dosť zlá. Všetko to vzniklo po voľbách 27. decembra 2007, keď sa rozšírilo, že boli zmanipulované. Následné nepokoje prerástli až do etnickej vojny, pričom sa začali stupňovať kmeňové problémy, existujúce už od čias vzniku nezávislej Kene. Ľudia postupne prichádzali na faru alebo do kostola, odkiaľ brali všetko, čo sa dalo – väčšinou matrace, nejaký malý nábytok, ktorí si mohli odniesť, aby ho uchovali pred spálením. Postupne bolo tých ľudí stále viac a viac, až sme ich mali 7 000! Situácia bola zlá aj preto, že nepokoje stále pretrvávali, vypaľovali sa domy, ľudia vyhánali z ich príbytkov, preto hľadali útočisko. Zaujímavé je i to, že v Keni máme okolo tristo náboženstiev, no iba katolícka cirkev poskytovala útočisko. Tam, kde je katedrála (sídlo biskupa), sa nachádzalo 10 000 ľudí, policajná stanica mala vo svojom areáli okolo 6 000 osôb. Išlo o ľudí rôznych vyznaní, neboli to teda len naši katolíci; všetkým sa ale poskytlo útočisko. Spomenúť treba i zmiešané kmene, pretože Keňa má až 42 kmeňov. Vtedy boli do udalostí zapletené dva kmene. Po mesiaci, keď sa uskutočnili

početné rokovania (prišiel aj vtedajší generálny tajomník OSN Kofi Annan), sa hľadali kompromisy, potom to utíchlo a armáda začala robiť v krajine poriadok. Armáda priniesla do postihnutých oblastí lieky, mnohí ľudia boli ošetrení, s jedlom pomáhal i Červený kríž. Nakoľko sa v areáli kostola tiesnilo až 7 000 ľudí, pochopiteľne, boli veľké problémy s jedlom, hygienou, museli sme kopat' diery, lebo WC nestačilo... Vláda potom zriadila kempy, kde umiestnila utečencov; bývali v stanoch, dokonca sa im tam otvorili aj školy, lebo mnohé boli spálené. Tento problém nie je dodnes vyriešený, pretože viaceré kempy ešte stále existujú. Vláda však poskytuje ľuďom skromnú podporu, aby si postavili domy, aby sa vrátili na miesta, kde im vypálili obydlia; tiež rozdáva ľuďom osivo, aby si dopestovali potraviny. Ide naozaj o skromnú pomoc a mnohí obyvatelia sa boja vrátiť. Vládne tu nenávisť medzi kmeňmi, ostáva len dúfať, že sa to časom odbúra. Nevedno, ako sa situácia vyvinie, keď budú voľby v roku 2012. Nemálo ľudí sa už dnes obáva...

Čo sa Ti podarilo zrealizovať počas uplynulých troch rokov v Keni?

Už som pred časom spomínal, že sme vybudovali kliniku, ktorá bola otvorená ešte predtým, než som v roku 2006 odišiel na dovolenku. Klinika funguje, je to pekne rozbehnuté, denne sa ošetrí viac ako sto pacientov. Počas posledných troch rokov, čo som na Slovensku nebol, sme otvorili rehabilitačné centrum pre dievčatá od 15 rokov, ktoré nemajú rodičov (možno žili na ulici); momentálne máme v centre 29 dievčat. Učia sa šiť, variť, pracovať s počítačom, získavajú základy z kaderníctva, učia sa po anglicky... Pre dievčatá je to domov. Keď dovърšia 18 rokov, máme sociálneho pracovníka, ktorý im pomôže nájsť si zamestnanie, aby sa sami o seba vedeli postarať. Iba prednedávnom sme začali so študentským domovom pre technickú školu, ktorá je vo výstavbe.

Aké máš plány na najbližšie tri roky, čo sa neuvidíme?

V prvom rade, moja práca je pastoračná. Treba dať ľuďom dohromady, aby si znova dokázali dôverovať, ako to bolo pred voľbami 2007. Nepokoje rozbili farnosť, ktorá sa skladá z viacerých kmeňov. Mojou prvoradou úlohou je, aby sme dosiahli, ak to bude možné, jednotu vo farnosti, v spoločenstve. Každý rok máme sviatok Zoslania Ducha svätého a dobrým príkladom je práve slávenie tohto sviatku. Inšpiratívnym príkladom je tiež Terchová, kde prebiehajú cyrilometodské slávnosti štyri dni – niečo podobné chcem dosiahnuť aj tu. Na budúci rok by sme radi dokončili študentský domov a potom sa uvidí, aké budú ďalšie potreby. Máme napríklad v pláne vybudovať centrum pre mladých, aby mládež nemusela chodiť v slamochoch do maličkých kín, piť, brať drogy; chceli by sme takto mládež pritiahnuť a vytvoriť športové centrum. Toto sú však len plány, ktoré nie sú ani poriadne vypracované...

Už si v Keni 9 rokov. Ako sa zmenil Tvoj pohľad na túto africkú krajinu?

Keď som tam prišiel pred 9 rokmi, len som spoznával krajinu. Postupne som sa naučil domorodý jazyk, zoznámil s ľuďmi, kultúrou, spoznal, ako sa v Keni žije, aká je tam politická situácia. Myslím si, že africký kontinent má špecifické problémy, ktoré v Európe nepoznáme. Veľký problém predstavujú najmä chudoba, úmrtnosť, rôzne choroby. Aj po 9 rokoch človek stále spoznáva, objavuje nové veci. Cítim sa v Keni ako doma, mám tam kopec známych, prácu, ktorá ma naplňa. Pohľad je pozitívny.

Nie je Ti občas smutno za Terchovou?

Myslím si, že dnes, keď je komunikácia jednoduchšia (internet, telefón), má človek už viac možností spojiť sa s Terchovou. Keď si však pozriem aj tieto terchovské noviny, určite mi bude chvíľu smutno. Keby som povedal, že nebude, klamal by som. Myslím si, že dozvedieť sa, ako sa má rodina, rodičia, je dnes omnoho jednoduchšie, ako tomu bolo kedysi.

Vo svojich kázňach v Terchovej si kládol dôraz na to, aby sme si uchovali svoju vieru nielen v kostole, ale aby sme ju uplatňovali aj v reálnom živote. Čo si mal vtedy na mysli?

(Úsmev) Aj Písmo hovorí, aby naša viera bola živá, a živá bude len

Kňazovi Martinovi Cingelovi (39 rokov), ktorý sa rozhodol aj napriek ohrozeniu vlastného života ostať počas nepokojov v roku 2007 so svojimi farníkmi a poskytovať im materiálnu a duchovnú pomoc udelila Medzinárodná humanitárna organizácia lekárov HELIOS vyznamenanie PRO PAX, VITA ET HUMANITATIS (čo v preklade znamená Za mier, život a ľudskosť) za statočnosť a odvahu, za vysoko humánny čin.

Zahodme za seba nevraživosť, veď nemusíme byť všetci priatelia, to nie je ani možné. Ale dar odpúšťať a uznať si chyby, je to najcennejšie, čo človek má a čoho je schopný. Na rozdiel od obyčajných ľudí v Afrike, my máme strechu nad hlavou, pitnú vodu, dostatok jedla, dostupnú zdravotnú starostlivosť a akú takú istotu a vieru v pokojnú budúcnosť. Pomaly ale isto sa približujú Vianoce. Kým u nás sa stoly prehýbajú od množstva dobrôt, tak v Keni sa ľudia ticho modlia pri sviečke a jediným jedlom, ktoré majú a ktoré si môžu dovoliť len raz ročne je - varené kurča so zeleninou. Aj napriek tomu im úsmev osvieti tvár každý deň. Vráťme ho na tváre ľudí aj u nás.

vtedy, ak ju budeme žiť. Žijeme tam, kde bývame, kde pracujeme. V kostole spoločne slávime Eucharistiu, počúvame Božie slovo ako spoločenstvo veriacich, ktoré tu je. Viera sa musí žiť tam, kde sme, kde žijeme.

Čo chceš prostredníctvom novín Terchová odkázať rodákom na záver svojej dovolenky?

V prvom rade sa chcem poďakovať za to, že terchovské noviny vychádzajú. Prinášajú veľa pozitívneho pre obec, ale aj iných ľudí, ktorí si môžu prečítať a dozvedieť sa, čo je nové v Terchovej. Je to prínos aj pre nás; jednoducho si otvorím webovú stránku, pozriem si a som taký šťastný, že sa v novinách môžem dočítať, čo je v rodisku nové. Čitateľom novín, občanom, rodičom sa chcem poďakovať, že ma znova tak srdečne prijali. Stále sa tu cítim ako doma. Chcem sa tiež poďakovať za modlitby, ktoré ma sprevádzajú, za finančnú pomoc, ktorá nám veľmi pomáha v misiách, pričom je mimoriadne potrebná pre ľudí, s ktorými pracujem. Dovoľte, aby som všetkým poprial veľa zdravia a aby sme zostali tým, čím sme boli pred rokmi, teda obcou, kde budú návštevníci radi prichádzať nie kvôli tomu, čo je v nej vybudované, ale kvôli ľuďom, ktorí v Terchovej žijú. Aby naši ľudia zostali srdeční a zachovali si dedičstvo otcov. Vyprosujem im veľa požehnaní do ďalších rokov a dúfam, že sa takto spoločne o tri roky opätovne stretneme.

Mgr. Dagmar Bruncková

4.ročník hasičskej súťaže o Pohár starostu Obce

V sobotu 4. septembra 2010 sa na futbalovom ihrisku vo Vlachoch uskutočnil 4. ročník hasičskej súťaže o Putovný pohár starostu obce Vlachy. Hasiči z Krmeša a Vlašiek, spolu so skupinkou priaznivcov hasičského športu od skorého rána pripravovali trate, osvetlenie, bufet či guláš. Vládla výborná nálada, nadšenie, všetko však zatienilo počasie. A to doslovne. Počasie bolo neúprosné, stále pršalo a bola zima. „Odniesli“ si to ľudia, stroje, ale hlavne terén okolo futbalového ihriska.

Pôvodne sa malo súťažiť v štafete 8x50 m za denného svetla a v požiarom útoku, pri umelom osvetlení. Pre nepriazeň počasia sa na základe hlasovania veliteľov hasičských družstiev štafeta vynesla a celá súťaž sa zamerala na požiarneho útoku.

Kategória ženy bola zastúpená štyrmi družstvami. Zvítazili ženy z Likavky, **druhé boli ženy z Vlách**, tretie Trstené. V kategórii muži súťažilo deväť tímov. Likavka po tretíkrát za sebou neobhájila víťazstvo. Keby sa tak udialo, putovný pohár by prestal byť putovný, stal by sa ich osobným vlastníctvom. Zvítazilo a putovný pohár si odnieslo Il'anova. Druhé skončilo Trstené a tretie Likavka. Kategóriu starí páni reprezentovalo len družstvo z Likavky. Svojím výkonom jednoznačne potvrdilo vyrovnanosť s kategóriou muži.

Svojou účasťou nás prišla podporiť i riaditeľka Hasičského a záchranného zboru Liptovský Mikuláš p. Eva Krajčiová spolu s členmi Okresného výboru DPO Liptovský Mikuláš. Hlavným rozhodcom bol okresný veliteľ Ing. Hutka Peter.

Po súťaži pokračovala zábava v KD Vlaky, kde nás DJ Mischo (Krčula Michal) zabával až do skorého rána.

Moje poďakovanie patrí všetkým hasičom, ktorí akoukoľvek formou podali pomocnú ruku pri organizovaní tohto podujatia. Menovite Ivanovi Hlavatému, ktorý traktorom vyťahoval hasičské autá z priestoru ihriska na hlavnú cestu a bez pomoci ktorého by Ávie ešte dnes „parkovali“ pri ihrisku. Janovi Švecovi s kolektívom pomocníkov, ktorí nám navarili vynikajúci držkový guláš. Obci Vlaky za športové trofeje. Najväčšiu radosť som však mal z našich žien - hasičiek, ktoré našli odvahu a dôstojne hájili farby obce.

Či už kvôli počasiu alebo „objektívnym“ príčinám prišlo tento rok menej hasičských družstiev, občanov obce. Možno i preto bola táto akcia po finančnej stránke pre DHZ Krmeš hlboko stratová.

Aj napriek týmto okolnostiam, akými sú počasie či financie, viem už teraz s istotou povedať, že piaty ročník hasičskej súťaže o Putovný pohár starostu obce Vlaky určite bude.

Z kuchyne krmešských dobrovoľných hasičov.

Vážení spoluobčania, v mene predsedu DHZ Krmeš vás chcem poinformovať o niektorých aktivitách či udalostiach v zbore.

Nočným kolom v Liptovskom Mikuláši sme ukončili ďalší ročník okresnej hasičskej ligy. Z 23 zúčastnených tímov sme sa umiestnili na desiatom mieste. Obhájili sme síce umiestnenie z roku 2009, no výsledné časy sú však horšie. Môže za to technika. Požiarna striekačka má už viac ako 20 rokov, funguje bez generálnej opravy. Chlapi sú šikovní, majú chuť, ale držať krok s družstvami s novými striekačkami je prakticky nemožné. Ďalší rok už nie sme ochotní na súťažiach robiť len štatistov. Preto postupne nakupujeme náhradné diely a v priebehu zimy by malo dôjsť k úplnému prerobeniu požiarnej striekačky. Na takú prestavbu treba i dosť finančných prostriedkov. Keďže sponzora nemáme žiadneho, obec prostriedky v tomto smere momentálne nevynaloží, ostáva to len na dobrovoľných hasičov.

Jednou z akcií, ktorá mala priniesť nejaké euro navyše, mala byť súťaž o Putovný pohár starostu obce Vlachy konaná 4.9.2010. Plán nevyšiel. Druhým pokusom bol zber železného šrotu v obci. A tak sme v sobotu 11.9.2010 opäť v daždivom

počasí prešli všetky tri miestne časti. Nazbierali sme menej ako pred štyrmi rokmi, možno i preto, že naši tmaví spoluobčania prejdú dedinou za týmto účelom i dva razy do dňa. I napriek tomu sa celkovo vyzbieralo **4 920kg** starého železa. Pomerom rozdelené na jednotlivé časti približne takto: Krmeš 4 100 kg, Vlachy 700 kg, Vlašky 120 kg. Získané financie sa použijú na úpravu striekačky. V konečnom dôsledku sa zveľaďuje obecný majetok a aj dedina bude čistejšia. Touto formou chcem poďakovať všetkým občanom, ktorí akým -takým kilom prispeli na túto akciu.

Nie vždy sa posúvame len dopredu. Tak je to i v prípade sušiaka na hadice, ktorý momentálne stojí pri hasičskej zbrojnici v Krmeši. Pre vysvetlenie: sušiak stál pôvodne vo Vlachoch pri hasičskej zbrojnici a keďže sa nevyužíval, bol so súhlasom vtedajšieho starostu demontovaný a prevezený do Krmeša. Tu sme pri HZ vykopali a zabetónovali pätku a takto pred rokom stožiar osadili. Stálo nás to dosť času i úsilia. Využívali sme ho len krátko. Sused pri hasičskej zbrojnici trvá na jeho zrušení. Priznávam, sušiak mal určité technické nedostatky, ktoré sme boli ochotní odstrániť a podložiť i potrebnými písomnosťami.

Rozhodnutie je však nemenné. Z tohto prípadu plynie ponaučenie, že všetko si treba dať ošetriť papierom. My sme sušiak postavili na **dobré slovo**, bez písomného povolenia. A tak s pompéznosťou s akou sme ho stavali, ho teraz zvalíme. Určite to vzťahy utuží. Nové miesto sušiaka hadíc bude v rohu pri kultúrnom dome v Krmeši.

31.7. a 16.8.2010 zasiahla našu obec silná búrka v kombinácii s krúpami a následnými záplavami. Hasiči z Krmeša a Vlašiek v rámci svojich možností a momentálnej situácie pomáhali pri

zmierňovaní následkov. Tieto udalosti v časti Krmeš ukázali slabé miesta ochrany pred prívalovými vodami. Obec ako i hasiči budú i naďalej v týchto veciach nápomocní.

Máme jeseň, zimu pred sebou no už teraz treba myslieť na plesovú sezónu. Začiatkom roku 2011 sa uskutoční druhý hasičský ples, na ktorý vás srdečne pozývam.

Želám vám všetko dobré.

S pozdravom

Hric Miroslav ml.

Okresná hasičská liga 2010

Dobrovoľný hasičský zbor Krmeš – Vlachy sa v tejto sezóne zapojil do všetkých kôl Okresnej hasičskej ligy (OHL) v okrese Liptovský Mikuláš. Na základe rozhodnutia ligovej komisie a platného štatútu Okresnej hasičskej ligy sa táto sezóna skladala zo 6 ligových kôl a 1 previerkového kola.

Za previerkové kolo sme získali 20 bodov do celkovej klasifikácie. To sa v tomto roku uskutočnilo vo veľkom časovom odstupe v priebehu OHL (zvyčajne previerkové kolo prebieha pred začatím 1 ligového kola súťaže) z dôvodu nepriaznivého počasia a rozmočeného terénu po neustávajúcich dažďoch.

1. kolo OHL

prebehlo v obci Važec. V ťažkej konkurencii a behu za sťažených podmienok sa nám podarilo pripísať si 7 bodov do celkového hodnotenia. 2. kolo prebehlo v Trstenom kde sme získali 4 body za nie veľmi vydarený útok. 3. kolo prebehlo v Liptovskom Ondreji. Tu sa vôbec nedarilo a pripísali sme si 2 body. Do hodnotenia sa nezapočítava kolo s najhorším dosiahnutým výsledkom (s najmenším počtom získaných bodov). Za najhorší výsledok sa ráta aj neúčast' na niektorom kole (počet získaných bodov je nula). 4.

kolo v Liptovskej Porúbke bolo odlišné od všetkých súťažných kôl. Je to súťaž o takzvaného železného hasiča. V konkurencii 18 dvojčlenných družstiev sme si pripísali 5 bodov. 5. kolo prebehlo v Liptovskej Ondrašovej. Tu sme dosiahli vcelku vynikajúci čas, ale do hodnotenia sme si pripísali iba 6 bodov. 6. a zároveň posledné kolo OHL sa

konalo V Lipt. Mikuláši za umelého osvetlenia (nočné kolo). Tu po malom technickom probléme na hlavnom vedení sa podarilo útok dokončiť. V tomto kole sme si pripísali posledné 4 body.

Naše celkové hodnotenie v konkurencii 23 mužských družstiev je 46

bodov a 10 miesto v poradí. V tejto sezóne sa nám podarilo obhájiť si umiestnenie v OHL z roku 2009, ale núti nás to naďalej sa zlepšovať. Preto by som na záver chcel poďakovať všetkým, ktorí sa aktívne zapájali do ligy a samozrejme aj tým, ktorí nás chodili povzbudzovať.

Ing. Jindřich Chvojka
Veliteľ DHZ Krmeš - Vlachy

Deň obce v kocke

V sobotu ráno 28. augusta 2010 to veru nevyzeralo najlepšie. Obloha zamračená, dážď visel na vlásku, zima. Ale ani takéto zlé počasie neodradilo nikoho, kto prišiel na ihrisko zašportovať si a zasúťažiť. Prvé súťaže patrili hasičom a pri nich sa nezapotili len deti, ale aj samotní usporiadatelia si zmerali čas pri žberovej striekačke.

Na obed už rozvoniaval guláš, tentoraz z kotlíka a kuchárskej varešky Romana Lovicha. Len sa tak každý obľizoval.

Najpôsobivejšou atrakciou bolo vystúpenie sokoliarov zo Sokoliarskeho dvora ASTÚR z hradu Červený Kameň. No len čo začali s pre-zentáciou začalo pršať. Po krátkej prestávke zase pokračovali. Pre tých čo toto predstavenie zmeškali pripájam fotografie krásnych dravcov.

Sedem ohnísk, stolíkov a pripravených sedem družstiev už stálo nastúpených pred druhou hodinou. To sa už kuchári pripravovali na varenie najlepších halušiek, ako inak v kotlíku. A že to boli aj dobré halušky, svedčí o tom rýchlosť a šikovnosť súťažiacich. Veru, halušky na toľko spôsobov som ani ja nevidela.

Porota, ktorú tvorili - starosta obce Ladislav Guoth, Dušan Hric, Róbert Klubica, Rastislav Marton a Martin Kubáň vybrali tie ozaj najlepšie halušky z družstva kuchárov – Milan Lovich, Ondrej Zigo a Jozef Stankoviansky. Právom im patrí odmena a ocenenie drevenej varešky. Najkrajšie na celej súťaži bolo obecenstvo, ktoré taktiež „koštovalo“ výsledky našich súťažiacich a celý čas povzbudzovalo.

Keď pán Molek zobral do rúk svoju harmoniku, hneď bolo o zábavu postarané. Svojou dobrou náladou a spevom rozveselil aj okolosediacich ľudí

Keďže dážď posunul celú akciu, cyklistických pretekov sa už nemohli dočkať tí najmenší. Súťažiaci v troch kategóriách rozdelení na dievčatá a chlapcov dosahovali najrýchlejšie časy. Predsa každý chcel vyhrať peknú cenu. A veru sa vyhrávalo...

Výherkyne v kategórii dievčat :

- Malé: 1. miesto - Sárka Kadárová
 2. miesto - Timejka Vevericová
 Viktória Chvojková
 3. miesto - Karolínka Chvojková

- Stredné: 1. miesto - Lucka Droppová
 2. miesto - Katka Mikitová

- Veľké: 1. miesto - Vladka Hricová
 2. miesto - Simonka Hamzová

Výhercovia v kategórii chlapcov :

- Malí: 1. miesto – Radko Chovanec
 2. miesto – Daniel Hudek

- Strední: 1. miesto – Paulo Bolibruch
 2. miesto – Adam Hric
 3. miesto – Matúš Hikl

- Veľkí: 1. miesto – Samuel Hric
 2. miesto – Rasťo Hamza
 3. miesto – Matej Droppa
 Peter Strmenský

Podvečer prišli na rad súťaže, ktoré pripravili Janka Klubicová s Evkou Rybárskou. Pri behu cez prekážky so zakrútením, alebo metlovom behu sa zabával každý. No najsmiešnejšia bola chvostíková naháňačka.

A večer sa to stalo. Futbalový zápas mužov proti ženám. Pekné ženské telá oblečené do futbalových dresov vyštartovali na trávnatú plochu.

Náročná úloha nielen pre ženskú, ale aj mužskú časť tímu. Rozhodca Miro Krčula mal čo robiť, aby si (ne)všímal všetky fauly. Našťastie nikto nedostal ani žltú, ani červenú kartu. Vyrovnaný zápas na základe ženskej šikovnosti a jemnosti skončil 6:5. Mužom patrí všetka česť, že si zmerali sily aj s nežnými polovičkami a prajeme im ešte veľa dobrých zápasov.

Na záver mi treba poďakovať všetkým, ktorí sa pomocnou rukou pričínili o pekne strávený deň. Všetkým zložkám, že prišli a deťom na záver školského roka pripravili zaujímavé súťaže o pekné ceny.

Bufet celý deň obsluhovala Dáška Bruncková s dievčatami a o sucho v krku sa starali Juraj Smitek s Tomášom Mikitom. Ešte raz všetkým ďakujeme

Všetky fotografie z Dňa obce nájdete na obecnej stránke www.vlachy.sk v záložke Kultúra.

Z finančných dôvodov je tlač týchto novín čiernobiela, ale farebné vyhotovenie Vlachanských novín tiež nájdete na stránke www.vlachy.sk v záložke Vlachanské noviny – Prílohy. Sú tam priložené všetky doteraz vydané čísla obecného úradu.

ZÁSADY PRVEJ POMOCI

Čo je prvá pomoc?

Prvá pomoc je služba alebo ošetrovanie poskytnuté zranenej osobe pred príchodom lekára.

Ktoré sú hlavné zásady prvej pomoci?

1. Zachrániť život
2. Zabrániť zhoršeniu zdravotného stavu
3. Urýchliť zlepšenie zdravotného stavu

Ako postupovať?

Úlohou záchrancu je

1. Bez ohrozenia vlastného života zistiť, čo sa stalo
2. Upokojiť postihnutého a chrániť pred ďalším nebezpečenstvom
3. Ak je to potrebné, zabezpečiť prepravu postihnutého na ošetrovanie

Pri nájdení postihnutého postupujeme takto:

1. Ak je pri vedomí, pri oslovení a dotyku

reaguje, poskytneme pomoc podľa situácie

2. Ak nereaguje na dotyk, oslovenie, zistíme či dýcha, ak nie poskytneme umelé dýchanie t.j. 30 stlačení oboma rukami na konci hrudnej kosti a 5 vdýchnutí do úst postihnutého, ktorému sme predtým vyčistili ústnu dutinu a zaklonili hlavu.

3. Skontrolujeme aj srdcovú činnosť skúmaním tepu na zápästí a pri

obnove dýchania uložíme postihnutého do stabilizovanej polohy t.j. jednu

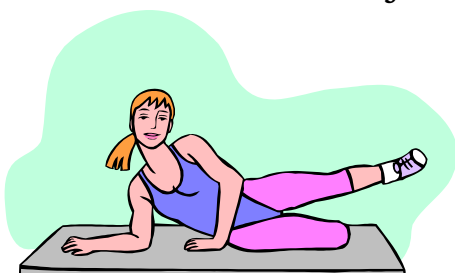
nohu pokrčíme, na tej istej strane podložíme ruku pod hlavu a dáme

postihnutého ležať na bok a privoláme telefonicky prvú pomoc na č.t.

155 alebo 112.

Soňa Svitková,
predsedníčka MS SČK v Krmeši

AEROBIK informuje

Po letnej prázdninovej prestávke sa opäť cvičí v sále kultúrneho domu Vlachy. Predcvičuje Evka Rybárska. Príďte si zacvičiť. Tešíme sa na vás každý utorok a stredu a každý druhý piatok o 18.45 hod.

Detský kútik

Na jeseň zbožňujem prenádhernú hru farieb v korunách listnatých stromov, predovšetkým za krásneho slnečného dňa. Takže ak vystihnete jeden z takýchto krásnych slnečných jesenných dní a vyberiete sa na tzv. fotografický lov prírodných záberov, nazbierajte si popri tom i plnú hrst tých najrozmanitejších farieb. Plnú hrst listov.

Doma si pripravte papier, lepidlo, ceruzky a fantáziu. A skúste vytvárať vlastné obrazce.

Môžete si vytvoriť šarkana ako milú dekoráciu do izby.

Budete k tomu potrebovať niekoľko konárov – najlepšie rovné, zvyšok tapety alebo tvrdý výkres, nožnice, špagát alebo vlnu, lepidlo a rôzne prírodné materiály.

Z výkresu alebo zvyšku tapety si vystrihnite šarkana. Podľa tejto predlohy si upravte dĺžku konárov a spojte ich špagátom do tvaru šarkana. Nezabudnite si predom dobre rozmyslieť, ako ich uložíte na seba, keďže na ne budete lepiť vašu predlohu.

A šarkan je hotový.

O jeseň

Od severu vietor veje,
z oblohy sa voda leje,
prišla jeseň, predzvesť zimy
sedím v teple, hľadám rýmy.

Anetka Hazuchová

Uhádneš kto som?

Som chlapec, mám 9 rokov, bývam v Krmeši, som blondiak. Moje záľuby som nakreslil:

Už vieš kto som?

Milé deti,

Tak ako každý rok, aj tento som trávila skvelé prázdniny u vás vo Vlachoch.

Moja mama hovorí, že tu je úžasný vzduch, ale mne sa hlavne páči ihrisko pri knižnici, mnoho zvierat, ktoré v Bratislave nemáme a samozrejme hory a kopce.

Vďaka tomu, že mám v Krmeši starú mamu, som už dojila aj kravičku tety Marty a to niektorí moji spolužiaci kravu ešte nevideli! Máte to tu skvelé a už sa moc teším na ďalšie prázdniny.

Emanuelka
Luknárová III.A

Hegyesalom
Maďarsko

Zaujme ťa?

Úryvky z knihy „Rozum pod lavicou“. Kniha má tri časti:

1. **Úslovía** – Abrahámoviny – sláviť abrahámoviny znamená osláviť päťdesiate narodeniny. Takisto sa hovorí – uvidieť Abraháma – dožiť sa päťdesiatky
Abrahám žil v 19. stor. pred Kristom. Podľa Biblie to bol starozákonný patriarcha. Boh ho povolal, aby priviedol národ do novej krajiny v okolí Kanaánu.
- Starý ako Matuzalem – sa hovorí o niekom, kto dlho žije. Najstarší muž spomínaný v Biblii, Matuzalem, vraj zomrel keď mal 969 rokov. Azda by ani nestálo za to žiť tak dlho ako Matuzalem. Človek by mal skôr prežiť dobrý, plný, zaujímavý život.
2. **Významné osobnosti** – Janko Alexy (1894-1970), slovenský maliar a sposovateľ. Patril medzi zakladateľov novodobého slovenského výtvarného umenia spolu s Martinom Benkom a Ľudovítom Fullom.
- Marcus Tullius Cicero (106-43 pred Kristom), rímsky politik, právnik, spisovateľ a filozof. Najslávnejší rečník starovekého Ríma.
- Rudolf II. (1552-1612), uhorský a český kráľ, rímsky cisár z dynastie Habsburgovcov. Povýšil Prahu na sídelné mesto. Podporoval vedcov, umelcov, alchymistov, zhromaždil zbierky výtvarného umenia.
3. **Cudzí slová** – absurdný – nezmyselný, nemožný
- benevolentný – zhovievavý láskavý
- catering (ang. ketríng) – dodávka občerstvenia na spoločenskú udalosť
- grácia – pôvab, elegancia
- kiosk (tur.) – pouličný stánok
- status quo (lat. status kvó) - súčasný stav

Zaujímá ťa viac? Príď si knižku požičať z obecnej knižnice.

Daniela Bruncková

Aj takéto hríby rástli počas tohtoročného leta. Nazbieral ich Ján Švec st. z Krmeša.

Podakovanie

V dňoch 11. a 12. augusta 2010 sa v kultúrnom dome Vlchy uskutočnil zber obnoseného šatstva pre Detské domovy a Domovy pre dôchodcov. Touto cestou chceme poďakovať všetkým, ktorí pomohli a priniesli vrecia so šatstvom, ktorého sa nazbieralo naozaj neúrekom. Aj internetom nám prišlo poďakovanie od aktérov zbierky:

Chceli by sme sa Vám poďakovať za ochotnú pomoc pri humanitárnej zbierke obnoseného šatstva.

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu. Prajeme Vám príjemný zvyšok dňa.

S pozdravom

Slavomíra Ploranská

Vlachanské noviny. Vydáva OÚ Vlchy, 032 13, tel. č. 044/55 93 121, e-mail : obecvlachy@citycom.sk. Evidenčné číslo : EV 4057/10 Šéfredaktor : Ing. Dagmar Chvojková Redakčná rada : Ladislav Guoth, Daniela Bruncková, Michal Krčula Grafická úprava : Ing. Dagmar Chvojková Tlač : BEZSA, Lipt. Michal 13, t.č. 0918631813. Zostavitelia nezodpovedajú za obsah ani úroveň jednotlivých článkov. Náklad : 250 ks.